

Trzeci Zielony Laur dla PIG-PIB

W dniu 6 kwietnia br. w Sali Lustrzanej Pałacu Staszica PAN w Warszawie miał miejsce uroczysty finał 11. edycji konkursu „Zielony Laur”, organizowanego przez Polską Izbę Gospodarczą „Ekorozwój” (PIGE). Zielone Laury to prestiżowe nagrody przyznawane instytucjom, samorządom, firmom i osobom indywidualnym za działania proekologiczne, a w szczególności za istotny wkład w poprawę jakości wód, powietrza, gleby oraz ograniczenia hałasu.

W tegorocznej edycji konkursu wśród laureatów po raz kolejny znalazł się zespół ekspertów Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego, którzy zostali nagrodzeni za projekt rekultywacji składowiska odpadów niebezpiecznych „Górka” w Trzebini.

Galę poprowadzili przewodniczący kapituły prof. dr hab. Marek Gromiec oraz prezydent PIGE Krzysztof Zareba. Jak co roku, imprezę swoją obecnością zaszczyliło wielu znakomitych gości z kraju i zagranicy. Wzięli w niej udział członkowie rządu, z ministrem środowiska prof. Janem Szyszko na czele, i parlamentu – włącznie z przewodniczącym Senackiej Komisji Środowiska senatorem Zdzisławem Pupą oraz jego zastępczyniami – Jadwigą Rotnicką i Alicją Zajac. W uroczystości uczestniczyło także wielu przedstawicieli NFOŚiGW, GIOŚ, RDOŚ, uczelni wyższych, bratnich IBL i IMiGW oraz ośrodków naukowo-badawczych, a także samorządów, przemysłu i mediów.

Zespół ekspertów instytutu w składzie: zastępca dyrektora PIG-PIB dr Tomasz Nałęcz, dr Wojciech Wołkowicz i mgr Dariusz Choromański odebrał nagrodę z rąk byłego wicepremiera i ministra środowiska prof. Józefa Koziola i przewodniczącego kapituły „Zielonego Lauru” prof. Marka Gromca. Zaznaczył on, że nagroda została przyznana za projekt likwidacji zbiornika odpadów niebezpiecznych „Górka” w Trzebini i rekultywacji jego obszaru, uznany za jedno z wzorcowych przedsięwzięć ekologicznych.

Przez wiele lat zbiornik odpadów niebezpiecznych i szkodliwych po Zakładach Surowców Ogniotrwałych „Górka” w Trzebini stanowił wielkie zagrożenie dla mieszkańców położonego niżej miasta. Został on założony w nieczynnym kamieniołomie o powierzchni 10,5 ha. W wyniku składowania toksycznych odpadów i przemycania ich przez wody opadowe i podziemne zgromadziło się w nim ponad 600 tys. m³ silnie żrącej cieczy (pH 11–13). Składowisko to budziło niepokój mieszkańców i władz Trzebini, zwłaszcza od 2000 r., gdy doszło do niekontrolowanego wypływu do gruntu nagromadzonej w zbiorniku silnie zanieczyszczonej cieczy. Skalę zagrożenia potwierdził główny inspektor ochrony środowiska, zaliczając to składowisko do „bomb ekologicznych”.

W 2009 r. pracownicy PIG-PIB – dr Wojciech Wołkowicz i mgr Dariusz Choromański pod kierunkiem dr. Tomasza

Nałęcza, opracowali wielowariantową koncepcję rekultywacji składowiska. Została ona w latach 2011–2015 z powodzeniem wdrożona w życie. Dzisiaj „Kamieniołom Górka” w niczym nie przypomina składowiska odpadów. Mieszkańcy Trzebini zyskali nowe, zielone miejsce do wypoczynku i rekreacji, i co najważniejsze niebezpieczeństwo zostało definitywnie zażegnane. Uroczyste zakończenie realizacji projektu odbyło się w dniu 29 października 2015 r. w obecności władz województwa małopolskiego, zarządu NFOŚiGW i władz Trzebini (<https://www.pgi.gov.pl/strona-glowna/aktualnosci/wydarzenia-krajowe/6713-nasi-geolodzy-na-21-forum-nfosigw-dobre-praktyki-w-gospodarce-odpadami.html>; <https://www.pgi.gov.pl/strona-glowna/aktualnosci/popularyzacja-wiedzy-i-edukacja/6676-trzebina-oddycha-z-ulg-ksiykowy-krajobraz-jest-ju-histori.html>).

Rozbrojenie „bomby ekologicznej” w Trzebini to przede wszystkim efekt determinacji grupy ludzi z lokalnego samorządu, ale też przykład współpracy administracji, naukowców i przedsiębiorców, dążących do rozwiązania problemu, który zagrażał bezpieczeństwu lokalnej społeczności, przy wsparciu NFOŚiGW. Należy bowiem podkreślić, że realizacja tego skomplikowanego merytorycznie, ale też niezmiernie kosztownego (30 mln PLN) zadania byłaby praktycznie niemożliwa bez istotnego wsparcia ze strony NFOŚiGW, który sfinansował trzy kluczowe etapy prac, z procesem rekultywacji włącznie.

Tomasz Nałęcz, składając w imieniu instytutu podziękowania za przyznane wyróżnienie, podkreślił, że efektywna rekultywacja kamieniołomu jest rezultatem współpracy ekspertów Państwowej Służby Geologicznej z konsorcjantami przygotowującymi wielowariantową koncepcję rekultywacji oraz studium wykonalności, które to dokumenty były podstawą do dalszych prac firm wykonawczych. Jednocześnie zapewnił, że Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, którego misją jest dbałość o środowisko i jego zasoby, nadal będzie rzetelnie i z troską realizował projekty, mające na celu przywrócenie wartości użytkowych i przyrodniczych terenom zanieczyszczonym.

PIG-PIB został uhonorowany Zielonym Laurem po raz trzeci. Po raz pierwszy tę nagrodę przyznano ekspertom PIG-PIB w 2007 r. za opracowanie map i atlasów geochemicznych Polski (Prz. Geol., 56: 107), a po raz drugi w 2015 r. za wkład za zrównoważone gospodarowanie wodami podziemnymi (<https://www.pgi.gov.pl/strona-glowna/aktualnosci/wydarzenia-krajowe/6796-zielony-laur-dla-panstwowej-sluzby-hydrogeologicznej.html>). Tu nasuwa się pytanie, który z zespołów eksperckich zdobędzie kolejny Zielony Laur dla naszego instytutu.

*Anna Bagińska & Wojciech Brochwicz-Lewiński
Serwis fotograficzny na str. 351*

Trzeci Zielony Laur dla PIG-PIB (patrz str. 288)

Ryc. 1. Laureaci konkursu z PIG-PIB (od lewej): dr Wojciech Wołkowicz, mgr Dariusz Choromański, dr Tomasz Nałęcz – zastępca dyrektora PIG-PIB, dyrektor ds. Geoinformacji, oraz dr Edyta Majer – zastępca dyrektora PIG-PIB, dyrektor ds. Państwowej Służby Geologicznej

Ryc. 2. Minister środowiska prof. Jan Szyszko

Ryc. 3. Przewodniczący kapituły konkursu prof. Marek Gromiec

Ryc. 4. „Rodzinne” zdjęcie laureatów 9. edycji konkursu „Zielony Laur”. Wszystkie fot. A. Bagińska